

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 582. 736:[633.58+581.52]:631.559:631

**БОТАНІКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСЛИН ВІГНИ
ПРОМЕНИСТОЇ (*Vigna radiata* L.)**

Бурба І.Є., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Овчарук В.І., д-р. с.-г. наук, професор

Подільський державний університет

E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com

Вігна (*Vigna*) – рід трав'янистих квіткових рослин родини Бобові (*Fabaceae*). Всього налічують близько 200 видів цього роду. Від близького роду квасоля (*Phaseolus*) відрізняється біохімією, складом пилка, будовою гінецея і прилистників. Вігну вирощують в якості овочевої, кормової, зернової рослини. Використовують в ролі культури-попередника (сидерата). Це високобілкова культура, містить 27-34 % білка, не поступається люцерні в показниках поживності. З азіатських країн вігна була привезена до Європи. Найбільш відомим видом що культивується є *Vigna radiata* L. – вігна промениста, маш, золотиста квасоля – так її називають. Маловідомими в Україні залишаються кутаста (*Phaseolus angularis* (Willd.) W.F. Wight, *Vigna angularis* (Willd.) Ohwi & H. Ohashi.), мунго (*Vigna mungo* (L.) Hepper) і промениста (*Vigna radiata* (L.) Wilczek, синоніми – *Phaseolus aureus* Roxb., *Phaseolus radiatus* L.). Ці рослини з спіхом можна вирощувати в усіх регіонах України. За своїми ознаками вігна нагадує квасолю, але рослини переважно прямостоячі, кущові, проте зустрічаються і напіввиткі та виткі форми. Ця рослина налічує понад 150 видів.

Плід у вігни променистої – багатонасінний, опушений вузький біб, завдовжки від 5 до 20 см; за формою – циліндричний, за забарвленням – світло-коричневий або чорний. Насіння дрібне, гладеньке, з глянцеvim блиском,

овальної форми. Маса 1000 насінин 20-80 г. Забарвлення зерна буває жовте, коричневе різних відтінків і інтенсивності або зелене, у деяких сортів воно крапчасте. Коренева система вігни променистої потужна, має добре розвинутий стрижневий корінь з численними бічними розгалуженнями. Стебло пряме, мало гіллясте, опушене, ребристе, заввишки в залежності від сортових особливостей від 20 до 150 см (в наших умовах вирощуються переважно форми заввишки 30-50 см). Прилистки голі, яйцеподібні або широко яйцеподібні, від 1 до 1,8 см завдовжки; непарний листок майже трикутний. При проростанні насіння не виносить на поверхню сім'ядолі. Примордіальні (ті два, що з'являються першими) листки округлі, злегка загострені, завдовжки 5-8 см. Трійчасті листки великі, завдовжки 20-30 см; листочки широкі, злегка опушені. Листки складаються з трьох листочків з нерівними боками, вони досить великі, хвилясті, зеленого чи темно-зеленого забарвлення. Квітоноси пазушні, довгі.

Квітки жовті, світло-жовті (лимонні) або фіолетово-жовті, зібрані в 2-8-ми квіткові китиці, гермафродитні, типової для бобових будови. Квітування починається з верхніх гілок, цвіте рослина в липні-серпні, насіння досягає в серпні-вересні (вегетаційний період триває до 100 діб, а у пізньостиглих сортів період досягання затягується навіть до жовтня).

Боби вігни променистої містять велику кількість білка (близько 25%), клітковини, вітаміни та мікроелементи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондарчук О. П., Рахметов Д. Б., Вергун О. М., Рахметова С. О. та Дауді А. М. (2023). Вігна (*Vigna Savi.*) – перспективна культура для України: значення, біологічні та екологічні особливості та продуктивний потенціал рослин. Вивчення та охорона сортів рослин, 19 (1), 24–34. <https://doi.org/10.21498/2518-1017.19.1.2023.277768>
2. Овчарук О. В. Перспективи вирощування квасолі в Україні // О.В. Овчарук, О.В. Овчарук // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції "Сучасні агротехнології: тенденції та інновації". 17-18 листопада 2015 р. – Вінниця, 2015. – С. 282-284.
3. Ovcharuk, O. V., & Ovcharuk, V. I. (2019). *Metody analizu v ahromonii ta ahroekologii: navchalnyi posibnyk*. Kam'ianets-Podilskyi: TNEU, PDATU, TsNTU [In Ukrainian].
4. Niemiec M., Komorowska M., Kubon M., Sikora J., Ovcharuk O., GrodekSzostak Z. (2019) Global Gap and integrated plant production as a part of the international of agricultural farms. *Proceedings of the International Scientific Conference, VI*, 430-440.